

اختلاف میان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ساترا بود اما به نظر می‌رسید با ورود این شورای سیاستگذاری، این جدال میان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ساترا به پایان رسیده و این نهاد عملاً ساختاری را به بررسی و تأیید محتوای آثار و نهایتاً ارائه مجوز اختصاص داده است.

ساترا برای مدیران صداوسیما به چه معنا است؟

جیلی در صحبت‌های خود خصوصاً در سخنرانی اول تیرماه در دانشگاه صنعتی شریف مواضع تندی در برابر پلتفرم‌های نمایش خانگی اتخاذ و تصریح کرد: «قانون اساسی در اصل ۴۴ همه چیز را مشخص کرده است. صداوسیما قابل واگذاری نیست؛ مسئولیت‌های تلویزیون قابل واگذاری نیست و هرگونه تولید محتوا براساس قانون اساسی به عهده صداوسیما است. هرگونه فعالیت صوت و تصویر در فضای فراگیر بر عهده صداوسیما است تا زمانی که قانون حاکم است.»

با این حال در اشاره‌ای مبهم ادامه داد: «ان‌شاءالله بتوانیم از ظرفیت پلتفرم‌ها برای ارتقای آنتن هم استفاده کنیم.»

اما داستان ساترا به تولید محتوا محدود نمی‌شود. مسأله نظارت بر محتوای سایر پلتفرم‌ها، چالشی‌ترین بخش این ماجرا بود که انتظار می‌رفت با برنامه‌ریزی زیرساخت قانونی ساترا به عنوان نهادی غیردینفج و غیروابسته به یکی از طرف‌های دعوی، مدیریت تولیدات در کشور بر روال منطقی‌تری تسهیل و تسریع شود، اما ساترا در همان مرحله زیرساخت قانونی، دچار خلأها و آسیب‌های متفاوتی شد.

واگذاری ساترا به صداوسیما عملاً مدیران صداوسیما را درباره محتوای تولیدی یا منتشره در VODها ملزم به پاسخگویی می‌کرد. مسئولیت پرفشاری که در عمل به نفع هیچ یک از طرفین داستان نبود. جیلی درباره نظارت بر شبکه خانگی به محتوای مبتذل برخی سریال‌ها اشاره کرد و گفت: «برخی محتواهایی که آنجا بارگذاری می‌شود محتواهای شیطان‌پرستی و مستهجن دارد. خود شما شاید همین الان رویتان نشود یا خانواده اینها را ببینید. ما اگر ادعای نظارت داریم، ادعای سلیقه‌ای ما نیست؛ وظیفه‌ای است که قانون اساسی بر عهده ما گذاشته است و ما موظف به حفظ امنیت فرهنگی جامعه هستیم. ما موظفیم به حفظ حریم خانواده و در نظارت بر محتوای صوت و تصویر نمی‌توانیم سهل‌انگاری کنیم. هیچ کدام از شما حاضر به نشستن و تماشای یکی از سریال‌هایی که

الان در حال پخش است، نخواهید بود.» همه اینها در حالی است که کمتر کارشناسی در این حوزه جسارت این ادعا را دارد که صداوسیما قادر است همزمان با وظیفه خطیر تولید و مدیریت محتوا در رسانه ملی، بر محتوای بارگذاری شده در سرویس‌های اشتراک ویدیو یا حتی VODها نیز همزمان نظارت کند. این مشکلات عملاً درگیری صداوسیما را با مسأله ساترا و فضای مجازی به درگیری فرسایشی بدون پیروز بدل کرده است که از دوره قبلی مدیریت علی‌عسگری آغاز شد و همچنان ادامه داد. باید توجه داشت این انحصار قانونی چند اشکال اساسی را پیش آورده است:

- انکار ضرورت عقلایی سپردن ساترا به نهاد غیر دینفج
- انکار واقعیت میدانی عدم امکان نظارت صداوسیما بر نهادهای بزرگ تولید محتوای موازی نادیده گرفتن اهمیت جهاد تبیین و دخالت دادن مشارکت عمومی مردم در بستر فضای مجازی و بسترسازی برای همراه کردن سایر بسترهای تولید و پخش محتوا در همین راستا
- تضعیف قدرت اجرایی تلویزیون برای تمرکز بر تولید محتوا در رسانه ملی
- گسترش بوروکراسی و فریبه بدنه اداری صداوسیما و پیامدهای دشوارتر آن
- چشم‌پوشی از ظرفیت تلویزیون و توانایی آن در رقابت با VODها
- خالی ماندن آنتن تلویزیون و صرف وقت و انرژی برای رقابت بی‌حاصل.

تاریک و روشنای نزاع ساترا و شبکه نمایش خانگی

خود را به سعید مقبسه داده است. چیزی که پیش از همه جای تأمل دارد رویکردهای متضاد این مدیران است. سیاهکلی پس از ساترا به مجلس رفت و در جریان طرح صیانت، یکی از نمایندگان فعال در طرح و تصویب آن بود؛ مسأله‌ای که می‌تواند شهادی بر علت فضای مجازی و پلتفرم‌های نمایش خانگی در ابتدای شکل‌گیری آن باشد.

با ورود صادق امامیان اما این رویکرد به کلی دگرگون شد. او از خارج بدنه مدیریتی صداوسیما و از اندیشکده حکمرانی در پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف به ساترا آمد و کاهش تنش‌ها و حواشی ساترا، در کنار صدور بیش از ۱۹۰ مجوز برای رسانه‌های صوتی و تصویری و نگارش ده‌ها سند برای تنظیم‌گری این حوزه، نشان می‌دهد او تلاش خود را برای نگاه از بالا به وضعیت رسانه‌های کشور و فرصت دیدن پلتفرم‌ها در کنار صداوسیما انجام داد و به جای حذف رقابتی صداوسیما، تنظیم‌گری را وجهه همت خود قرار داد. با این همه بسته شدن سایت‌های دانلود فیلم، صدور مجوز برای این سایت‌ها و همچنین صدور مجوز برای VODها هم از دوره امامیان آغاز شد.

با ورود تیم جدید مدیریتی سازمان صداوسیما، به نظر می‌رسید رویکردهای ساترا هم باید تغییر کند. بهمن ۱۴۰۰ امامیان جای خود را به سعید مقبسه داد. مقبسه از قائم‌مقامی معاونت فضای مجازی سازمان صداوسیما به ساترا اما پیش

خود را به سعید مقبسه داده است. چیزی که پیش از همه جای تأمل دارد رویکردهای متضاد این مدیران است. سیاهکلی پس از ساترا به مجلس رفت و در جریان طرح صیانت، یکی از نمایندگان فعال در طرح و تصویب آن بود؛ مسأله‌ای که می‌تواند شهادی بر علت فضای مجازی و پلتفرم‌های نمایش خانگی در ابتدای شکل‌گیری آن باشد.

با ورود صادق امامیان اما این رویکرد به کلی دگرگون شد. او از خارج بدنه مدیریتی صداوسیما و از اندیشکده حکمرانی در پژوهشکده سیاستگذاری دانشگاه صنعتی شریف به ساترا آمد و کاهش تنش‌ها و حواشی ساترا، در کنار صدور بیش از ۱۹۰ مجوز برای رسانه‌های صوتی و تصویری و نگارش ده‌ها سند برای تنظیم‌گری این حوزه، نشان می‌دهد او تلاش خود را برای نگاه از بالا به وضعیت رسانه‌های کشور و فرصت دیدن پلتفرم‌ها در کنار صداوسیما انجام داد و به جای حذف رقابتی صداوسیما، تنظیم‌گری را وجهه همت خود قرار داد. با این همه بسته شدن سایت‌های دانلود فیلم، صدور مجوز برای این سایت‌ها و همچنین صدور مجوز برای VODها هم از دوره امامیان آغاز شد.

با ورود تیم جدید مدیریتی سازمان صداوسیما، به نظر می‌رسید رویکردهای ساترا هم باید تغییر کند. بهمن ۱۴۰۰ امامیان جای خود را به سعید مقبسه داد. مقبسه از قائم‌مقامی معاونت فضای مجازی سازمان صداوسیما به ساترا اما پیش

ساترا صبح جمعه بار دیگر بیانیتهای منتشر کرد که در آن اعتراض به انتشار سریال «سقوط» را به اعتراض علیه سکوی منتشرکننده آن توسعه داد. جدال میان ساترا و VODها در حالی بالا گرفته است که روزبه‌روز محبوبیت سکوی نمایش درخواستی در میان مردم بالاتر رفته و نقش آنها در ثبات فرهنگی و اجتماعی کشور پررنگ‌تر می‌شود و صداوسیما بیش از پیش در تولید و عرضه آثار جذاب و مخاطب‌پسند، در موضع ضعف قرار می‌گیرد. در حالی که حرف و حدیث‌ها درباره سریال «بی‌گناه»، «پدرخوانده» و حالا «آکتور» به درگیری چندجانبه ساترا با پلتفرم‌ها و تولیدکنندگان آثار دامنه‌زده اما سریال «سقوط» در پیشانی این جدال قرار گرفته که ایهامات درباره انگیزه‌های این جدال را افزایش داده است. ساترا مدعی است پلتفرم‌ها با انتشار عجولانه و پیش از صدور مجوز، قانون را شکسته‌اند و در مقابل تولیدکنندگان آثار و مدیران پلتفرم‌ها عملاً با ابراز بی‌تفاوتی نسبت به بیانیتهای ساترا نشان داده‌اند این نهاد هنوز از پایگاه قانونی لازم برای اعمال نظراتش برخوردار نیست. حالا اخباری درباره درخواست رئیس رسانه ملی از رئیس جمهور درباره توقف فعالیت پلتفرم فیلمو منتشر شده است که بیانیتهای ساترا این رویکرد را تأیید می‌کند، اما به نظر می‌رسد منافع عمومی کشور باید مقدم بر منافع دستگاہی خاص شمرده شود.

نگهبان از این اصل، با دستور ریاست محترم سازمان صداوسیما، سازمان تنظیم مقررات رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی «ساترا» بر اساس ابلاغیه مورخ ۲۲/۹۴/۰۴ به ریاست محترم جمهور (به‌عنوان ریاست شورای عالی فضای مجازی) تشکیل شده است» اما در دو سال ابتدایی فعالیت خاصی نداشت تا در سال ۹۶ که شفاف‌تر شدن حیطه وظایف و اختیارات آن، کار ساترا را جدی‌تر کرد.

لطف‌الله سیاهکلی اولین مدیر این نهاد بود که تا آذرماه ۱۳۹۷ در ساترا ماند و پس از او صادق امامیان به مدیریت این نهاد منصوب شد. از بهمن‌ماه سال گذشته اما امامیان هم جای

کلاف سردرگم ساترا

با یک حساب سرانگشتی می‌شود تخمین زد ظرف یک سال گذشته، مسأله «ساترا» فضای مجازی بخش بزرگی از دغدغه‌های مدیریتی جدید صداوسیما را به خود اختصاص داده است؛ مسأله‌ای که در چهارراه قرائت انحصار ساز شورای نگهبان از حقوق محتوای صوت و تصویر فراگیر مندرج در قانون اساسی، حقوق پلتفرم‌های نمایش خانگی، چالش فضای مجازی و بن‌بست تعامل با افکار عمومی و انفعال رسانه‌های داخلی قرار گرفته است.

به گزارش پایگاه رسمی ساترا، «در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی و نظریه تفسیری شورای محترم

نامه رئیس صداوسیما به رئیس جمهور

فیلمو و صداوسیما و سیاست‌های نظام

مقام معظم رهبری خطاب به شورای عالی فضای مجازی «صدور مجوز و تنظیم مقررات در خصوص انتشار برنامه‌های صوتی و تصویری فراگیر از طریق سکوی فضای صوتی صرفاً در صلاحیت انحصاری سازمان صدا و سیما می‌باشد». این امر در بخشنامه رئیس محترم قوه قضائیه مورخ (۲۸/۱۰/۱۳۹۸) خطاب به مراجع قضایی سراسر کشور نیز تأکید شده و هرگونه فعالیت در زمینه صوت و تصویر فراگیر بدون مجوز این سازمان غیرمجاز اعلام شد. همچنین بنا به تصریح ردیف ۲-۵ بندد «ی» تبصره ۶ ماده واحده قانون بودجه ۱۴۰۰ کل کشور «مسئولیت صدور مجوز و تنظیم مقررات صوت و تصویر فراگیر و نظارت بر آن، منحصراً برعهده سازمان تنظیم مقررات رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر (ساترا) سازمان صدا و سیما است.»

در پی پخش سریال «سقوط» از فیلمو با موضوع داعش، ساترا با اعلام اینکه این سریال مجوز ندارد خواهان توقیف آن از سوی دستگاه قضا شد که تاکنون با انتشار ۴ قسمت آن چنین اتفاقی رخ نداده است. با این حال در هفته گذشته خبر نامه پیمان جیلی به رئیس صدا و سیما دهان به دهان گشت تا اینکه روز گذشته متن نامه منتشر شد که در ذیل می‌خوانید: احتراماً به استحضار می‌رساند؛ به استناد اصول چهل و چهارم و یکصد و هفتاد و پنجم قانون اساسی و با لحاظ نظریه تفسیری شورای محترم نگهبان در سال ۱۳۷۵ در خصوص اصول مذکور و با توجه به بند ۱۱ گروه ۳ ماده ۲ و بند ج ماده ۳ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و به تصریح ماده ۷ قانون اساسنامه سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و با امعان نظر به دستور

مهم‌ترین هدف تشکیل ساترا نظارت بر صوت و تصویر فراگیر از طریق تنظیم‌گری و انطباق محتواهای تولیدی با موازین و ارزش‌های ایرانی اسلامی است که این مهم از نایسامانی فرهنگی در عرصه انتشار محتوا در فضای مجازی ممانعت به عمل می‌آورد. در راستای انجام این وظیفه خطیر، همکاری دستگاه‌ها و نهاد‌های گوناگون با محوریت ساترا سبب تسریع در تحقق هدف عالی نظام و سالم‌سازی فضای مجازی می‌شود. بر این اساس ساترا به نمایندگی از سازمان صدا و سیما موظف است در راستای حفظ ارزش‌های فرهنگی اجتماعی و نظام خانواده، بر تمام مراحل تولید آثار حرفه‌ای در فضای مجازی نظارت کرده و ضمن ارتقای کیفی تولیدات از اثرات سوء محتوای ضد ارزش در جامعه بویژه برای نسل جوان جلوگیری کند. عدم تحقق این وظیفه خطیر علاوه بر مسئولیت اخلاقی و شرعی،

تابع اصل حقوقی ترک فعل خواهد بود لذا هر سکویی که بخشی از خدمات و سرویس‌های آن تحت تنظیم‌گری این سازمان قرار می‌گیرد فارغ از میزان کاربران فعال آن مکلف است تابع مقررات این سازمان عمل کند. متأسفانه سکوی فیلمو به نشانی اینترنتی www.filimo.com بدون توجه به مقررات، به دفعات در حوزه تولید و انتشار سریال‌ها، از اخذ مجوز استنکاف کرده و در مورد اخیر با انتشار قسمت اول سریال سقوط که با موضوعی کاملاً امنیتی و بدون اخذ هرگونه مجوزی ساخته و منتشر شده است، سیاست‌های نظام در خصوص نحوه حضور و فعالیت برخی بازیگران که در حوادث و اغتشاشات اخیر به ارکان نظام توهین کرده و با پناه بردن به شبکه‌های سعودی صهیونیستی قصد رهبری حوادث و نآزار کردن فضای امنیتی کشور را دارند نیز

مدنظر قرار نداده است. در همین راستا این پلتفرم با برهم زدن رویه‌های ممیزی محتوا، ملاً تأمین مالی چهره‌های بعضاً مغرض را که محلی برای حضور در رسانه ملی یا تولیدات سینمایی دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ندارند برعهده گرفته است؛ به عنوان مثال و از قرار اطلاع برخی از چهره‌ها که حضور در جشنواره فیلم فجر یا تولیدات رسانه ملی را به اصطلاح تحریم کرده‌اند در حال حاضر با بازی در آثار این پلتفرم یا دریافت پیش‌پرداخت‌های قابل توجه ضمن دهن کجی به ارکان نظام، از این طریق به حیات سیاسی خود ادامه می‌دهند. خواهشمند است در خصوص مسدود کردن خدمات دامنه اینترنتی مذکور و حذف کلیه آثار فاقد مجوز از ساترا از جمله سریال سقوط و... در تمامی پلتفرم‌ها دستور اکید صادر فرمایید.

ساترا مدعی است پلتفرم‌ها با انتشار عجولانه و پیش از صدور مجوز، قانون را شکسته‌اند و در مقابل تولیدکنندگان آثار و مدیران پلتفرم‌ها عملاً با ابراز بی‌تفاوتی نسبت به بیانیتهای ساترا نشان داده‌اند این نهاد هنوز از پایگاه قانونی لازم برای اعمال نظراتش برخوردار نیست